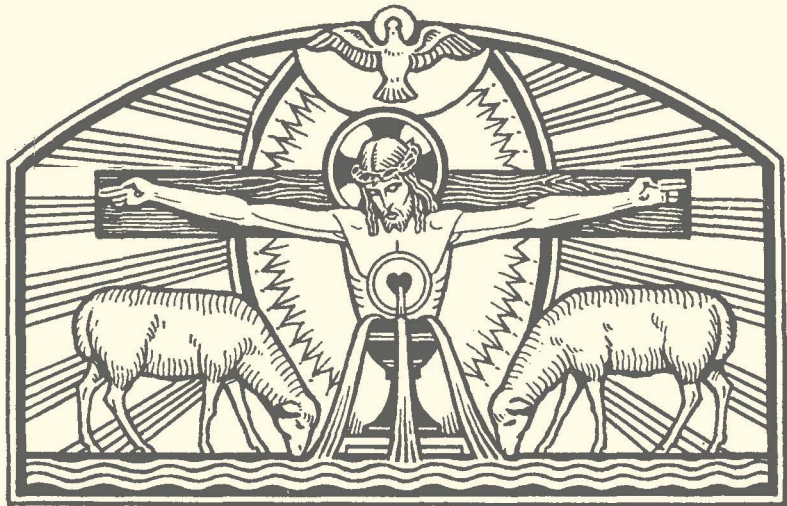

CSÁVOSSY ELEMER S.J.

AZ VJJÁSZÜLETÉS SZENTSÉGE

✠ KORDA RT KIADÁSA BP. ✠

• PÁL •

CSAVOSSY ELEMER S. J.:

AZ ÚJJÁSZÜLETÉS SZENTSÉGE

**KORDA R. T. KIADÁSA, BPEST,
VIII., MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3.**

**NR. 209—1937. IMPRIMI POTEST.
BUDAPESTINI, DIE 3. MARTII 1937.
EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP.
PROV. HUNG. — NIHIL OBSTAT.
DR. JULIUS CZAPIK, CENSOR
DIOECESANUS. NR. 1001—1937.
IMPRIMATUR. STRIGONII, DIE 2.
APRILIS 1937. DR. JULIUS MACHO-
VICH VICARIUS GENERALIS.**

**K O R D A R. T. NYOMDÁJA,
BUDAPEST, VIII., CSEPREGHY-U. 2.**

A KERESZTKÚTNÁL.

A keresztség a legszükségesebb, a legalapvetőbb és mégis mondhatni a legelfeledettebb szentség. Mily ritkán gondolunk vissza keresztségünkre! Mily kevésbé tartjuk számon jelentőségét, hatásait, a szent követeléseket, melyekkel még most is lelkünkkel szemben fellép! Mily keveset gondolunk a kiváltságokra, jogokra, a lelki felmagasztalásra, a boldogságra, melyek kíséretében és következményeképpen járnak!

Nagy emberek nem így gondolkodtak. Szent Lajos francia király, Montforti boldog Grignon Lajos és mások keresztelési helyükről nevezték el magukat. Mily nagy jelentőséget tulajdonítottak a keresztségnek az őskereszténységben is! Húsvét és pünkösd ünnepének vigiliája és nyolcada egészen

ennek a szentségnek jegyében áll. *Elpidoforus* diakonus egy aposztata kereszténynek odatartotta a fehér ruhát, melyet a keresztények jelkép gyanánt viseltek megkeresztelésük után, és odakiáltotta neki: „Ez a ruha vádlód lesz az ítélet napján.” Hány kereszténynek kellene ugyanezt mondanunk manapság, nemcsak a hitet, hanem a keresztény életet, a keresztény öntudatot, a bátor keresztény fellépést, a lelki és apostoli buzgóságot illetőleg!

Az első áldozást nagy ünnepélyességgel tartjuk meg, mindenesetre elsőáldozási napunkat életünk legszebb napjai közé sorozzuk. De ki tartja számon kereszteleési napját? Gyakran áldozunk; a keresztséget csak egyszer vehetjük fel, azért elfelejtjük. A bérmlásra is visszagondolunk, talán az ajándék miatt, melyet kaptunk, s mert akkor már iskolába járó gyerekek, félig felnőttek voltunk, s mert a püspök ott volt nálunk, akit a község, a város nagy ünnepélyességgel fogadott. Mindez hiányzik a keresztségnél, azért elfelejtjük.

Egy papszentelés, egy primícia örök emléket hagy nemcsak a felszentelt pap, hanem a nép, az egész község vagy város lelkében is. A sok kereszteleés a templom titkos magányában, a keresztkútnál, elvész az emberek tudatában, a gyermek maga pedig akkor még csak pusztán vegetatív és szen-

zitiv életet élő valaki, akiben a szellemi és természetfölötti erők szunnyadoznak, s így nem fogja fel a pillanat jelentőségét.

A házasság szentségét gyakran külső fény veszi körül, még a szegények is ilyenkor kitesznek magukért. Nagy lakoma is szokta követni a házassági frigy megkötését. Olykor a házasság szentségi oldala háttérbe is szorul a világi ünnepség mögött. Ez is hiányzik a keresztségnél, bár olykor mélyebben hívő keresztényeknél szokásban van az ú. n. „keresztelő” v. i. családi ünnepség, melyet az újonnan született gyermek megkeresztelése alkalmából a rokonok s a sógorság bevonásával megülnek.

A gyónáshoz is gyakran járulunk, az utolsó kenet is, ha valaki egyszer felvette, nyomot hagy emlékezetében. Mindezt mintegy pótolnunk kell a keresztség szentségénél.

•

Mily sok ellensége van az Egyháznak sokszor saját megkeresztelt hívei közt is! Csak az tudja, aki köztük él. Mennyi megszólása, rágalmazása, gyanúsítása az Egyház intézményeinek, dogmáinak, rendelkezéseinek, szolgálainak! Ez a csendben szőtt rágalom- és gyűlöletheadjárat valódi lelki bolzsevizálása a családoknak és a népnek. Terjed a mótely a hűtlen megkeresztelt katolikusok révén. Hogy az Egyház sokszor

nem tud kellőleg érvényesülni, ennek legmélyebb oka, hogy tagjai közt vannak tudatos és kevésbbé tudatos ellenségei, gyalázói, törekvéseinek kerékkötői, a nem meggyőződéses, sőt átkatolikusok. Mindennek forrása pedig, hogy nem tudják, elfelejtették, mit kaptak, mivé lettek a keresztség szentségében. Megfeledkeznek a keresztségi szent fogadalomról, mely csak kifejezője azoknak a szent kötelességeknek, melyek a szentségből magából minden lélekre háramlanak, kifejezője annak a szent lekötöttségnek, mely a keresztség eltörölhetetlen jegye által a lelket az Egyházhoz, Krisztus titokzatos testéhez fűzi.

Lehetséges-e, hogy valaki házassági meg egyezés által gyermekeit, vagy azoknak fele részét tudatosan a tévhitnek kiszolgáltatassa, megfossza az Egyházzal való kegyelemteljes s az örök üdvösségre szükséges életközösségtől, lehetséges-e, hogy ő maga hitvány emberi szerelemért Egyházát otthagya, másvallású templomban érvénytelenül esküdjék, vagy csak úgynevezett polgári kötésben éljen, ha lelkében él a keresztség szentségének szent, folyton megújuló emléke, fogadalmának, szent Egyházához fűzöttségének soha el nem halványuló hite és tudata?

Mélyedjünk el tehát kissé e szentségnek titkaiba. Tartsunk mintegy háromnapos magányt, lelkigyakorlatot a keresztelő gyer-

tya fénye mellett. — Új megvilágításban állnak majd lelkünk előtt a hit örök igazságai, mint új csillagok emelkednek fel lelkünk láthatára fölé és beragyogják égboltunkat. Itt is érvényesülni fog Szent János szava: „Az élet volt az emberek világossága. És a világosság a sötétben világít, de a sötétség azt föl nem fogta . . . Mindazoknak pedig, kik befogadták, hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem Istenből születtek.” (Jn. 1, 5—13.)

ÚJJÁSZÜLETÉS.

A keresztség elsősorban igazi lelki újjászületés: „Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába.” (Jn. 3, 5.) Bár minden részesedés a megszentelő kegyelemben, az isteni élet bármely közlése, akár a bűnbánat, akár az élők szentségei révén, akár jócselekedetek által, melyeket a kegyelem állapotában végzünk, valódi lelki újjászületést jelent, mégis a szó kimerítő és teljes értelmében csak a keresztséget nevezhetjük lelki újjászületésnek.

Ami a születés a természet rendjében, az a keresztség a természetfölötti rendben. A természetes születésnél emberi természetünket kapjuk mindazokkal az életerőkkel

és képességekkel, melyek földi életünkre alkalmassá, felkészültekké tesznek. Mindezt nem saját közreműködésünkkel, nem a mi erőlködésünk következtében, hanem egyenesen szüleinktől és a teremő Istentől mintegy ajándékként kapjuk. Ilyen a keresztség a természetfölötti rendben. Beleoltja lelkünkbe az új, a kegyelmi élet magvát, új természetet ad nekünk mindazokkal a természetfölötti képességekkel és erőkkel, melyek ennek az új, természetfölötti életnek folytatásához szükségesek és alkalmassá tesznek minket. S mindezt saját közreműködésünk nélkül, nem jócselekedeteink érdeme gyanánt, hanem tiszta ajándékként kapjuk Istentől. Egyúttal Isten földi családjába, az Egyházba belépünk, annak tagjai leszünk minden joggal és kötelességgel együtt, melyek vele járnak, egészen úgy, amint a gyermek is születése által a földi család tagja és az összes emberi jogok és kötelességek hordozója és alanya lesz. Ebben különbözik a keresztség minden egyéb kegyelemközléstől, melynek akár a bűnbánat, akár az élők szentségei, akár jócselekedeteink révén részei lehetünk.

Ily értelemben írja Szent Pál apostol: „Mikor azonban Üdvözítő Istenünk jósága és emberszeretete megjelent, megmentett minket, nem az igazságnak azon cselekedeteiért, melyeket véghezvittünk, hanem az ő irgal-

massága folytán, és pedig a Szentlélek eszkö-
zölte újjászületés és megújítás fürdője által,
kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus
Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy
kegyelme révén megigazulva, reménybeli
örököséivé legyünk az örök életnek." (Tit.
3, 4—8.)

És mivel a keresztség előtt lelkileg holtak
voltunk, azért a keresztség igazi lelki feltá-
madás is új életre. Ezért hasonlítják
össze már az apostolok és utánuk az ös-
keresztény liturgia a keresztséget Krisztus
feltámadásával és kapcsolják össze a szentség
kiszolgáltatását a feltámadás ünnepével.
„Áldott legyen az Isten — írja Szent Péter
apostol — és a mi Urunk Jézus Krisztus-
nak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága sze-
rint újjászült minket élő reménységre Jézus
Krisztusnak halottaiból való feltámadása ál-
tal romolhatlan, fertőzetlen és hervad-
hatatlan örökségre, mely a mennyekben
számotokra fenntartatik." (I Pét. 1, 3—4.)

Ennél a lelki újjászületésnél három dolgot
kell különösen figyelembe vennünk: 1. Ki
az, aki minket a keresztség szentségében
újraszül? 2. Mily viszonyba lépünk hozzá
ez által az újjászületés által? 3. Mit hoz szá-
munkra ez a lelki újjászületés?

*I. Ki az, aki minket a keresztségben
újraszül? — Ezt mondja nekünk Szent
János evangéliumának már idézett szava:*

„Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába.” Tehát a Szentlélek az, aki lelkünkben ezt az újjászületést eszközli. A víz csak a szentségi jel és eszköz, a működő a Szentlélek maga: „Megmentett minket a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által.” A Szentlélek pedig Isten. Tehát Isten az, akiből újjászületünk a keresztség által. Azért mondja is ugyancsak Szent János evangéliumának már idézett szava: „Hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek azoknak, kik nem a vérből, hanem Istenből születtek.”

Mily nagy, mily magasztos ez a lelki újjászületés! Magához a Fiúisten örök születéséhez hasonlít az Atyától. Mily nagy az ember méltósága a kegyelem által! Bár mindnyájan megértenők, értékelnők, megbecsülnők és szentül megőriznők! Az újjászületést a Szentlélek eszközli ugyan, de a kebel, melyből a lélek voltaképp születik, az örök Atyának isteni keble: „Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket.”

Az Atya az istenség forrása. Az újjászületés pedig részesedést jelent az isteni életben. Azért ennek a természetfölötti kegyelmi életnek, melyet az újjászületés által kapunk, ősforrása szintén az Atyaisten. Istennek

kifelé való működésében ugyan mind a három isteni Személy egyenlőképp résztvesz; hiszen egy az akarat, egy a hatalom, melyet a három isteni Személy közösen birtokol. De mégis, mivel magában a Szentháromságban az isteni származásoknak, az isteni életközlésnek, melyből a Fiú születik és a Szentlélek ered, ősforrása az Atya, azért ő az a kút is, melyből az isteni életben való részesedésnek kegyelmi folyama patakzik, hogy a lelkeket a keresztség vizének közvetítésével elöntse és természetfölötti életre újjászülje. A Fiúisten megváltó érdemei szerezték meg számunkra ennek az isteni életnek kiáradását lelkünkbe, a Szentlélek pedig ennek a kiáradásnak isteni eszközölője: „Megmentett minket a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által, kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus Krisztus, a mi Üdvöztőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva reménybeli örökösévé legyünk az örök életnek.” (Tit. 3, 5—8.)

Lássuk most, mit kap a lélek ebben a lelki újjászületésben. — Egészen új természetet, új, természetfölötti, isteni életet. Szent Péter a megszentelő kegyelmet az isteni természetben való részesedésnek nevezi. (1 Pét. 1, 4.) Ezt a részesedést az isteni természetben közli velünk minden más szentség előtt a keresztség, a lelki újjászületés szentsége. A lélek mintegy állagában, egész benső mi-

voltában átváltozik. Teremtmény marad ugyan, de valami isteni szikra hatja át teremtett voltát, némiképp megistenül, mint a vas izzóvá, fényt és meleget árasztóvá lesz, ha a tűz ereje áthatja.

Az új természetből fakad az új, természetfölötti élet. A lélek elhagyja tisztán természetes életmódját, mely által csak a föld számára él, föléje emelkedik még a pusztán emberileg vett szellemi életnek is, mely által értelmileg megismer és szabadon akar. A természetfölötti, kegyelmi életben a hit által megismeri az Istent, bár homályban, de mégis valamiképp úgy, ahogy Isten saját magát megismeri, és ez a hit a túlvilágon világos látásba megy át az apostol szavai szerint: „Most tükör által homályban látunk, akkor pedig majd színről-színre.” (1 Kor. 13, 12.) A remény által oly lendülettel tör Isten felé, melyet a puszta természetből sohasem vehet, és ez a remény boldog birtoklásba megy át az örök hazában. A szeretet pedig már ezen a földön e szót adja a lélek ajkára: „Abba, Atyám!” (Róm. 8, 15.) Mert az apostol tanúsága szerint már nem vettük többé a szolgaság lelkét, hogy ismét csak féljünk, hanem vettük a gyermekkézfogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: Abba, Atyánk! (V. ö. Róm. 8, 15.) Ez a szeretet a más-világon sem változik meg, csak örömbe

öltözik és ment lesz az elvesztés minden veszélyétől.

Mindezt az újjászületés szentsége, a keresztség adja nekünk először az életben és oly tiszta ajándékként, mint semilyen más szentség vagy kegyelemközlés, melyet Isten végtelen bőkezősége számunkra rendelt. Tiszteljük és szeressük azért ezt a nagy szentséget, őrizzük meg emlékét és főleg azt az ajándékot, melynek általa részeseivé lettünk! Ezért imádkozik az Egyház a keresztkút megszentelésénél:

„Ő termékenyítse meg ezt az emberek újjászületésére készített vizet isteni erejének titokteljes hozzáadása által; hogy megszentelést nyerve, az isteni kegyelemforrás öléből új teremtmények szülessenek újra és mennyei nemzetség merüljön föl; és akiket megkülönböztetett vagy a nem testre, vagy a kor az időre nézve, azokat mindmegannyit a kegyelem, mint édesanya, egyetlen gyermekseréggé szülje. Messzire távozzék tehát, Urunk, a te parancsodra innen minden tisztátalan lélek; legyen távol az ördögi cselszövény minden gonoszsága. Ne keveredhessék ide ellenséges erő; ne röpködjön lefelé, ne alattomoskodjék lappangva, ne rontson fertőzve.”

„Itt töröltessék el minden bűnnek szennyese; itt tisztuljon meg ez a te képedre teremtet és ősi állapotának méltóságába

visszahelyezett természet minden régi szennyétől; hogy minden ember, aki az újjászületés e szentségét fölveszi, az igazi ártatlanság új gyermekségére újjászülessék." (Szuzyogh, Misszále.)

II. Mily viszonyba lépünk Istennel az újjászületés szentsége által? — Ezt a viszonyt már az előzőkben némileg érintettük: „Hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, kik nem a vérből . . . hanem Istenből születtek.” (Jn. 1, 13.) Ezt a viszonyt nevezi meg Szent János első levelében még nagyobb hangsúllyal: „Lássátok, milyen szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk.” (1 Jn. 3, 1.)

A pusztá természet rendjében az ember Istennek csak alkotása, birtoka, teremtménye, szolgája. Ez a viszony, mely a teremtmény lényegéhez tartozik, nem szűnik meg ugyan soha, de felmagasztalást nyer a gyermeki, a fiúi viszony által, melybe a kegyelem helyezi az embert az újjászületés, az újjáteremtés szentsége által. Ennek hatása következtében az ember valóban és igazában „nova creatura”, új teremtmény (Gal. 6, 15.) lesz.

Igy felmagasztalva, nem a természet szerint ugyan, de mégis örökbefogadás révén, hasonló tekintettel emelheti fel szemét a mennyei Atyához és nézhet bele isteni arcába, amilyennel maga a Fiú tekint bele az örök Atya szemébe, és az Atya viszont a kegye-

lemmel megáldott, újjászületett lélekhez is hasonlóképp szól, mint Egyszülöttjéhez: „Fiam vagy te, a mai napon nemzettelek én téged.” (2. zsolt.)

Amint a Fiú egészen az Atyáé, az Atyának Igéje, melyről Szent Ágoston mondja, hogy semmi sem inkább másé, mint az ige, hiszen egész lényét tekintve azé, aki azt kimondja; úgy a lélek is a Fiú isteni születésében való részvétel által a megszentelő kegyelemben egészen Istené lesz; Istenhez való rendeltsége bensőbb és tökéletesebb, mint az a pusztá teremtés által lehetséges.

Az istenfiúság tudata voltaképp az az örömhír, amelyet e szó „evangélium” kifejez. Ez, mondhatni az egész evangélium. Ez a karácsonyi örömnél is legbensőbb tartalma, mert Krisztus megtestesülése és születése által mi is Isten gyermekeivé lettünk: „Mikor Üdvözítő Istenünk jósága és ember-szeretete megjelent, megszentelt minket az újjászületés fürdője által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek.” (Tit. 3, 4—7.)

Ez a tudat, az istenfiúság tudata és a belőle fakadó öröm jellemzi egészen az őskereszténység igazi lelkiületét. Ez az örömhír, hatotta át egész bensejüket és azért áthatotta egész külső életüket is. Azért szólítja meg Szent Ágoston az újonnan kereszteltetekhez intézett gyönyörű beszédében az előtte

álló fehérruhás sereget e szavakkal: „Hozzátok szólunk, a szentségnek új sarjadéka, akik vízből és Szentlélekből újra születtetek; istenes sarjadék, új raj, dicsőségünk virága és fáradalmaink gyümölcse, örömöm és koronám, ti mindnyájan, kik itt álltok az Úrban. Az apostol szavaival szólok hozzátok: Az éjtszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltünk magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal, járjunk tisztességesen; nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, hanem öltöztünk magatokra az Úr Jézus Krisztust.” (Serm. 1 in Oct. Pasch.)

Ezzel az érzülettel állottak ott húsvét nyolcada alatt az Egyház zsengéi s ez az érzület visszhangzik még ma is a húsvét-nyolcadi szentmisék örömtől ujjongó énekeiben: „Bevezetett titeket az Úr a tejjel-mézzel folyó földre, alleluja, hogy az Úr törvénye legyen mindig ajkatokon, alleluja, alleluja! Áldjátok az Urat és hívjátok segítségül nevét, hirdessétek a nemzetek közt műveit.” (Bevonulásra húsvéthétfőn.) Egy darab őskereszténység nyílik meg előttünk a keresztség szentségét övező szertartásokban és imákban.

Mintha ebből a lelkületből, ebből az emelkedettségből és lelki örömből, a keresztény hitnek eme lelkenedező átéléséből és életté

varázslásából hiányoznék valami bennünk, mai keresztényekben. Nekünk sokszor kereszténynek lenni és keresztény életet élni, még ha kötelességből meg is tesszük, nyűgnek látszik és tehernek. Nem örömhír nekünk a kereszténység, mert az istenfiúság tudata nem eleven mibennünk. A keresztény élet pedig nem nyűg és teher, de nem is pusztá kötelesség, melyet teljesítenünk kell, hanem a léleknek szent igénye, vágyak teljesülése, szent eszmény, melyet epedve és örömmel iparkodunk megvalósítani.

Szentül büszkének kell lennünk az istenfiúság kiváltságára és annak minden lealacsonyításának még gondolatára is a francia Rohan-ok devizájával kell válaszolnunk: „Roi ne puis, prince ne daigne, Rohan suis.” Király nem lehetek, herceg — az kevés nekem, Rohan vagyok! Isten nem, de Isten gyermeke vagyok, igen, és minden, ami alatta van ennek a méltóságnak, az kevés nekem! Ez a keresztény ember devizája. Prohászka szellemes szavával, melyet ő a papi méltóságra alkalmazott, kell mondania: Christianus sum, nihil divini a me alienum puto; keresztény vagyok; minden, ami isteni, közel áll hozzám. Vagy még jobban Krisztus szavával: „Nem tudjátok-e, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?” (V. ö. Lk. 2, 49.)

Az istenfiúság kegyelme által mintegy

„otthon” vagyunk Istennél, mint a fiú is a szülői házban otthon érzi magát. Valami istenfélelem, de nem az a szent istenfélelem, mely a Szentlélek ajándékainak egyike, hanem az a bizonyos „Gottesscheu”, amint a német kifejezi, szomorú öröksége a bukott emberi nemnek. Fél az Isten közelében lenni. Ezt a nem jó félelmet, ezt az Istentől távol maradni szeretést veti ki lelkünk-ből gyökerestől az istenfiúság tudata. Istennél otthon érezzük magunkat. A gyermek meghitt bizalma és szeretete szülői iránt lelkünk alaphangja. Ezt az alaphangot még az Istentől ránk bocsátott próbák és szenvedések sem változtatják meg.

Ha ez a tudat, ez a meghitt közelség tölti be lelkünket, akkor Isten házában, a templomban is otthon fogjuk érezni magunkat. Nem lesz szükséges, hogy parancsszóval hajtsanak Atyánk hajlékába, nemcsak pusztá kötelességből és unottan megyünk majd a vasárnapi istentiszteletre, hanem szívünk vágya visz majd oda, és nemcsak ünnepnap, hanem amikor tehetjük, máskor is. A zsoltár szava tölti majd be lelkünket: „Örvendeztem, mikor azt mondották nekem: az Úr házába megyünk.” (121. zsolt.) „Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ural! Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Újjongva eped szívem az élő Isten után.” (83. zsolt.)

És napközben sem hagy el a gondolat, hogy Isten gyermekei vagyunk; egész életünkre rányomja bélyegét, mert „az ő Lelkéből adott nekünk”. (1 Jn. 4, 13.)

III. Mit hoz számunkra a lelki újjászületés? — Origenes szép szava mondja az újjászületett, megigazult lélekről: „Mennyország vagy, és a mennyországba visz utad.” — „Coelum es et in coelum ibis.” Ez fejezi ki legjobban azt a legnagyobb ajándékot, melyet az istenfiúsággal együtt a keresztségben kapunk: Isten lakik bennünk, lelkünk Isten temploma, egy földi mennyország, ahol a háromszemélyű Isten ütötte fel hajlékát. Ezzel egyszersmind a nagy mennyország örökösei leszünk a túlvilági hazában; mert hiszen az Istent már itt bírjuk lelkünk kis mennyországában a kegyelem által, a nagy mennyország pedig nem más, mint a kegyelem kivirágzása a már birtokolt Isten boldogító és soha többé el nem veszíthető látásában.

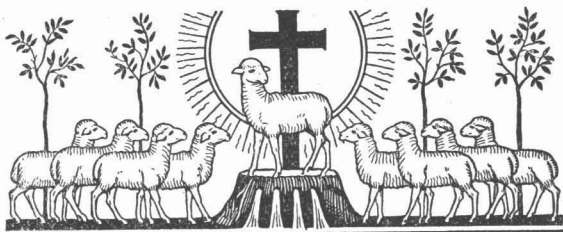
Az egyik mennyországból a másikba megyünk át, ha akarunk, halál nélkül. Amint az első ember, ha bűnbe nem esett volna, halál nélkül cserélte volna fel a földi életet az örök élettel, úgy most az újjászületett lélek, ha a keresztség által nyert kegyelemben állhatatos marad, bűnhalál nélkül megy át a földi mennyországból a túlvilágba, hogy ott megszakítás nélkül folytassa azt a

természetfölötti életet a dicsőségben, melyet itt a hit homályában megkezdett: Coelum es et in coelum ibis.

Erről ír a népek apostola a rómaiakhoz: „Maga a Lélek tesz lelkünkkel együtt tanúságot, hogy az Istennek a fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is; Istennek örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei, ha tudniillik vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk.” (Róm. 8, 16—17.) És az apostolok fejedelme: „Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmas-sága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak halottaiból való feltámadása által romolhatlan, fertőzetlen és hervadhatlan örökségre, mely a mennyekben számotokra fenntartatik, kik Isten erejében a hit által megőriztettek az üdvösségre.” (1 Pét. 1, 3—5.) Ugyanezt a gondolatot fejezi ki ismét Szent Pál Titushoz írt levelében: „Megmentett minket a Szentlélek eszközte újjászületés fürdője által, hogy megigazulva, reménybeli örököseivé legyünk az örök életnek.” (Tit. 3, 4—7.) Szent János is ugyanezt mondja: „Szeretteim, most Isten fiai vagyunk és még nem tűnt ki, hogy mik leszünk. Tudjuk azonban, hogy amikor meg fog jelenni, hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt, amint van.” (1 Jn. 3, 2.)

Azért int minket a keresztelő pap a szent-

ség kiszolgáltatása után búcsúzáskor: „Vedd ezt a fehér ruhát és vidd el szeplőtelenül a mi Urunk Jézus Krisztus ítélőszéke elé, hogy örök életed legyen! — Vedd az égő fáklyát és feddhetetlenül őrizd meg keresztségedet, tartsd meg Isten parancsait, hogy amikor az Úr a menyegzőre jó, az összes szentekkel elébe vonulhass a mennyei udvarba és örökké élj! Amen.”

AZ ELTÖRÖLHETETLEN JEGY.

A keresztség nemcsak kegyelmi, hanem mondhatni jogi viszonyba is hozza az embert Istennel, Krisztussal, az Egyházzal. Sőt ez a „jogi” viszony voltakép természet szerint megelőzi a kegyelmi viszonyt és annak alapja, forrása.

A keresztség beleoltja az embert Krisztus titokzatos testébe. Megkapó érzékelhetőséggel mondja erre nézve a népek apostola szavainak alapján Szent Hilárius: „Az ő halandó teste által engesztelt ki minket Krisztus. Tehát teste által, melyet magára vett, vagyunk Krisztusban. Ez Istennek az a titka, mely századokon át el volt rejtve Istenben, s melyet most kinyilatkoztatott a szenteknek, hogy társörökösei, egy testbeliek

és ígéreteinek részesei legyünk Krisztusban." (In. ps. 91.)

Az Egyház Krisztus titokzatos teste. Amikor tehát Krisztus titokzatos testébe bekebeleztetünk, az Egyházba lépünk be, az Egyház tagjai leszünk. És ezt a tényt, ezt a „jogi” kapcsolatot Isten eltörölhetetlen jeggyel, a keresztségi „karakter”-rel vési bele lelkünkbe. Mintegy megjelöl minket, hogy valóban az örök élet jelöltjei, választottai legyünk.

Ez a jelöltség, mely jogot ad az Egyház összes kegyelemkincseihez, követeli, magával hozza a megszentelő kegyelem kiáradását, az újjászületést mindazokkal a kiváltságokkal és kegyelmi ajándékokkal, melyekről már előbb szólottunk és most is még szólni fogunk.

Leginkább azonban a Krisztushoz való viszonyunkról szólunk jelenleg, melybe a keresztség felvétele által lépünk, s melyet az eltörölhetetlen jegy mintegy megpecsétel bennünk úgy, amint az okiratot is pecséttel látjuk el, hogy hitelességének és örök érvényének jele rajta legyen.

A Krisztusba való bekebelezés (incorporatio) által voltaképp „alter Christus”, második Krisztussá, sőt némi tekintetben „idem Christus”, ugyanazzá a Krisztussá leszünk, akinek titokzatos testébe bekebeleztetünk; hiszen mint tagok benne vagyunk testében,

vele bizonyos tekintetben azonosak leszünk. Oly megragadó, majdnem mondhatni merész határozottsággal szólnak erről a szentatyák.

Szent Atanáz nem tekinti az emberré lett Igét elválasztva tagjaitól. Írásaiban e tekintetben minden, még mondatszerkezetei is jellemzők. Amit Krisztusról mond, azt mintegy észrevétlen átsiklással a keresztényekről is kijelenti, akik Krisztusban vannak, a nélkül, hogy megjelölné a válaszfalat; annyira megszokta, hogy a kettőt, a személyes és a titokzatos Krisztust gondolatban egybe-kapcsolja, amint valóban egyek is.

Krisztus főpap, király és próféta. A vele való egység, a testébe való titokzatos bekebelezés által, mely a kereszttség által történik, s melyet az eltörölhetetlen jegy megpecsétel bennünk, mi is résztveszünk Krisztus e kiváltságaiban. Ily értelemben írja Szent Péter apostol első levelében: „Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok, hogy hirdessétek annak erényeit, aki sötétségből hívott titeket az ő csodálatos világosságára.” (1 Pét. 2, 9.)

Krisztus papságában, királtságában, prófétai tisztjében való részvételünk leginkább a teremtetett dolgokhoz, a mindenséghez való viszonyunkban jut kifejezésre. — Szent Atanáz szerint — ami nem az ő személyes gondolata, hanem szent örökség, melyet az

Egyház hagyományából vett át, csak tovább fejlesztett — az Ige által megszentül, felmagasztalódik az egész teremtség, a mindenség. Minden az Igéért, a megtestesült Istenemberért van teremtvé, mint királyért, és őt dicsőíti. (Kol. 1, 16.) Az emberré lett Ige viszont, mint főpap, megszenteli a világot, a mindenséget, és mint próféta örök céljához vezeti, mert benne és általa dicséri a mindenség az ő Alkotóját, az Atyát: „Ő általa és ő vele és ő benne van neked, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egyetemben minden tiszteleted és dicsőséged mindörökkön-örökké.” (Misszálé.)

Mindez az istenfiúságban való részesedés következtében a kegyelem által, megpecsételve az eltörölhetetlen jeggyel, melyet a kerestség szentsége lelkünkbe vés, megfelelő módon és megszorítással a keresztényről is elmondható.

A kegyelem által felmagasztalt, a kerestség jegyével felékesített ember, a „keresztény” királya, papja és prófétája a mindenségnek.

A mindenség némikép ő érte van, sokkal inkább még, mint ahogy a természet rendjében a teremtet világ az emberért van, mint közvetlen céljáért. Az egész mindenség hódol a kegyelem által felmagasztalt királynak. Ez az uralom a túlvilágon, főleg az utolsó ítélet után tökéletes lesz, de

csírájában benne van a megszentelő kegyelemben, melyet a keresztségben önt először lelkünkbe az Isten; az eltörölhetetlen jeggyel pedig Isten mintegy királlyá konszekrálja az embert.

Az ember viszont királlyá való konszekrálása által nemcsak felmagasztosul, hanem kötelességet is vállal. Kötelessége pedig a mindenség megszentelése. Királyi méltósága egyúttal papi tisztté is lesz. Ez az a „királyi papság“, melyről Szent Péter szól. Az anyag, a látható világ megszentelése főfeladata az embernek. Ez kifejezésre jut az Egyház minden szentelményében. Ilymódon ugyan csak a papok szentelik meg az anyagot az Egyház imádsága és megszentelő hatalma által, használatra azonban a megszentelt dolgokat a híveknek adják át. A hívek a használat, a helyes, az istenes, Istenre mint végcélra vonatkoztatott, a hálátelt, a mérséklet és áldozat fűszerével fűszerezett, az örök üdvösségre irányított szent használat által szentelik meg az anyagot.

Ebben a megszentelésben külön figyelemre méltó szerep jut a férfinak. Amint elsősorban ő a teremtés királya, úgy ő hivatott papja is. Az anyag megszentelése nagyrészt az ő kezébe van letéve. Közélet, gazdasági élet, technika, művészet, tudomány — amennyiben az utóbbi az anyagot érinti — mindez elsősorban a férfi foglalkozása. Mai éle-

tünk profanizálódott és kivonta, emancipálta magát a természetfölötti behatása alól. Ez elsősorban a férfivilág bűne, mely megfelekezett arról, hogy homlokára van vésve a keresztség eltörölhetetlen jegye, mely őt a világnak nemcsak királyává, hanem papjává és prófétájává is avatja.

Mert a prófétai tiszt nem áll távol a papi tiszttől. Az embernek, és annál inkább a kereszténynek Isten gondolatait, szándékait kell kiolvasnia a teremtésből és azokat megvalósítania. Ezáltal szenteli meg a mindenséget, a természetet. Rádiót, fotocellát, villanyenergiát és gőzerőt Isten szolgálatába kell állítani, alá kell vetni az ember örök céljának. Isten gondolatainak és szándékainak kutatása, felismerése, hirdetése a próféta tisztje; az isteni eszmék megvalósítása, az anyagnak, a természetnek a használat által való megszentelése a pap hivatása. Így lesz az ember, a kegyelem által felmagasztalt ember, egy személyben király, pap és próféta annak képére, aki őt a keresztség szentségében újjáteremti, és ezt az új, isteni formát, melybe őt öltözteti, az eltörölhetetlen jegy által, melyet lelkébe vés, mintegy rögzíti, megmásíthatatlanná teszi: Tu es christianus in aeternum, te keresztény — király, pap és próféta vagy örökre!

Mennyire méltó dolog tehát, hogy az újjáteremtett ember, a „keresztény”, valóban

királya, papja és prófétája legyen a mindenségnek! Ne alacsonyítsa le magát azzal, hogy szolgálja, rabja lesz a teremtetett dolgoknak. A teremtetett dolgok megszentelentítik az embert, ha ő maga nem szenteli meg azokat, ha nem szent módon használja őket.

Földi életében az ember nem képes tökéletesen teljesíteni ezt a hármastisztet, hiszen saját tagjaiban is más törvényt lát, mely küzd az értelem törvénye ellen s a bűn törvényének foglyává teszi őt, mely tagjaiban van. (Róm. 7, 23.) Ezt a harcot és küzdelmet az értelem és a test, a kegyelem és a természet közt a keresztség kegyelme sem veszi el tökéletesen tőle, bár erőt ad neki annak bátor vállalására és győzelmes megvívására, ami által érdeme és dicsősége annál nagyobb lesz. A megszentelő kegyelemben az ember egyúttal csírájában meg is kapja a boldog szabadságot, mely a dicsőség honában Isten fiainak osztályrésze lesz, ha a földi életben bátran állották a harcot.

Ott tündököl majd rajtuk a „megjelölés” szent jegye, a keresztségi jel, a „karakter”, mely őket Isten fiaivá és Krisztus társörököséivé avatja: „És hallám a megjelöltek számát, száznegyvennégyezer megjelölt . . . És új éneket énekelének, mondván: Méltó vagy, Uram, hogy elvedd a könyvet

és megnyissad annak pecsétjeit, mert meg-
ölettél és megváltottál minket Istennek ön-
véreddel, minden törzsből és nyelvből és
népből és nemzetből és királysággá és
papokká tettél bennünket Istenünknek, és
uralkodni fogunk a föld felett." (Jel. 7, 4;
5, 9—10. V. ö. Jel. 1, 5—6.)

Erre a megdicsőülésre vár a bűn járma
alatt sóhajtozó természet is; mert Szent
Pál szerint „a teremtet világ várakozva
sóvárog az Isten fiainak kinyilvánítása után;
mert a teremtet világ is felszabadul majd
a romlottság szolgaságából az Isten fiai dicső-
ségének szabadságára." (Róm. 8, 19—21.)

„A LELKET KI NE OLTSA TÖK.”

(1 TESSZ. 5, 19.)

Mikor a pap a keresztelendőt először látja, első szava hozzá: „Mit kívánsz az Isten Egyházától?” A keresztelendő pedig válaszolja: „A hitet.” A pap tovább kérdi: „A hit mit ad neked?” Ő pedig feleli: „Az örök életet.”

„Ha tehát az életbe akarsz bemenni, tartsd meg a parancsokat”, fejezi be oktatását a pap és megjelöli, miben foglaltatik a parancsok és a keresztény élet összessége: „Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és felebarátodat, mint tenmagadat.”

Ezután parancsol a gonoszléleknek: „Távozzál tőle, tisztátalan lélek, és adj helyet a Szentléleknek!” Majd a kereszt jelével

megjelöli a keresztelendő homlokát és keblét s így szól: „Fogadd a kereszt jelét homlokodra s kebledre, vedd fel az égi parancsok hitét, és olyanok legyenek erkölcseid, hogy Isten temploma lehess.”

Ebben a szertartásban kifejti az Egyház a keresztség egész jelentőségét: Belépés az Egyházba az igaz hit felvétele által; az örök élet reménysége, melyet a parancsok hű betartásának kell megelőznie, amire a hit tanítja a keresztelendőt; ezeknek a parancsoknak összoglalata a szeretet kettős törvénye. Így lesz a keresztelendő a keresztség szentsége által Isten temploma, melyben a Szentlélek lakik, felékesítve a kereszt jelével, melyet mintegy lelkének homlokán és keblén visel a keresztség eltörölhetetlen jegye által és külsőleg is erkölcsével, szent életével, hitének bátor megvallásával magán hord az egész világ szemeláttára.

Az exorcizmus, melyet a pap a keresztelendő felett többször is elmond, jelenti és bizonyítja, hogy a keresztség felszabadulás a sátán uralma alól és magunknak alávetése Krisztus szent járma alá. A sátán elköltözik a lélekből és helyet ad a Szentléleknek.

Ezekből látni, mily rettenetes ellentétben áll a keresztség után elkövetett súlyos véték a keresztség szentségének jellegével. Azért nyerték meg az ősegyházban oly nehezen és oly kemény vezeklés után a vétkezők az

Egyház feloldozását. A keresztség után elkövetett minden súlyos bűn ugyanis mintegy szentségtörés, hitszegés, templomrablás és templomrombolás. Mert a lélek nem kevésbbé Isten temploma, mint a kézzel épített templom, melyben a szentséget őrizzük. „Nem tudjátok-e, mondja Szent Pál, hogy tagjaitok a Szentléleknek temploma, ki tibennetek vagyon?” (1 Kor. 6, 19.)

Szent Luca életrajza említi, hogy a pogány bíró kérdezte a szűztől: „Benned lakik-e a Szentlélek?” Mire a szűz válaszolta: „Akik tisztán és jámborul élnek, a Szentlélek templomai.” Minden lélek ezzé lesz a keresztség által.

De a halálos véték kiüzi a Szentlelket a lélekből s azért állapota rosszabb lesz, mint volt a keresztség előtt, amikor még nem bírta a Szentlelket. Erre vonatkozik Krisztus szava: „Mikor a tisztátalan lélek kimegy az emberből, vizetlen helyeken jár nyugalmat keresve, de nem talál. Akkor így szól: Visszatérek házamba, ahonnet kijöttem. És eljövén, üresen találja azt, kisöpörve és felékesítve. Akkor elmegyen és magához veszen hét más lelket, magánál gonoszabbakat, és bemenvén, ott laknak; és annak az embernek utóbbi dolga rosszabb lesz az előbbinél.” (Mt. 12, 43—45.) Corruptio optimi pessima — a jónak romlása rosszabb a rossznál.

Nem látnók oly elborzasztó módon a rombolás rettenetességét Spanyolországban, ha ott előbb istenfélő kezek nem építettek volna fel oly remek istenházakat. Nem volna oly nagy a rombolás a lélekben sem, melyet a véték okoz, ha a keresztségben nem költözött volna belé a Szentlélek és nem épített volna magának oly remek, oly gyönyörűen szépséges szentségházat. Azért int oly komolyan az apostol: „A Lelket ki ne oltásatok.” (1 Tessz. 5, 19.) És főleg a tisztátalanság bűnére célozva mondja: „Elszakít-sam-e Krisztus tagját és parázna nő tagjává tegyem?” (1 Kor. 6, 15.)

A súlyos bűn elsősorban megfosztja a lelket a megszentelő kegyelemtől s ezáltal megfosztja minden ékességétől, lerombolja benne Isten templomát, elűzi abból a kegyelem által benne lakozó Szentlelket. A keresztség eltörölhetetlen jegye megmarad ugyan, megmarad még a kárhozat tűzében is, de csak a lélek szégyenére. A Jelenések könyve egy „bélyeg”-ről szól, melyet a „vadállat”, az antikrisztus vés követőinek homlokára. Voltakép minden halálos bűn ily bélyeget, Káin bélyegét vési a megkeresztelt lélek homlokára, mely őt sátán csatlósává és a kárhozat rabjává teszi. Ez a bélyeg nem egyéb, mint a keresztség eltörölhetetlen jegye, mely a malasztos lélek homlokán dicsőséges jel, a kegyelemtől

megfosztott bűnös lélek homlokán pedig megszégyenítő és kárhoztató bélyeg.

Mily utálatos hálátlanság a halálos bűn a keresztség szentsége által Istennek szentelt emberben! A Szentírás az Istenhez való hűtlenséget a gyermek hálátlanságával, a barát hűtlenségével, a hitves hitszegésével hasonlítja össze. Mert a lélek a keresztségben beléje öntött kegyelem által valóban Isten gyermeke, barátja, jegyese és hitvese lesz, és az eltörölhetetlen jegy ezt a szent viszonyt, ezt a szent frigyét Isten és a lélek közt mintegy szentségi pecséttel megerősíti, a kettőt örökre összefüggő gyűrűvel egybekapcsolja, hogy a felbonthatatlan isteni eljegyzettségnek jelképe legyen.

Mily leereszkedő jóság és kegyesség nyilvánul meg Isten részéről, mikor a semmihez, a bűnben fetrengő lélekhez lehajol, és a kegyelem által gyermekévé teszi! Oly megható képben festi ezt le szemünk előtt Isten maga, amikor Mózes ötödik könyvében Izrael népének példázatában élénk állítja azt az irgalomteljes vezetést, mellyel lelkünket felkarolta, de egyúttal a hálátlanságot és hűtlenséget is, mellyel iránta viseltetünk, ha ezt az atyai kezet eltaszítjuk magunktól. (Deut. 32, 10—18.)

„Megtalálta a puszta földén a borzalom és a kietlen sivatag helyén” — ez a semmiség és a bűn pusztasága, sivatagja. Mit tesz a

könyörülő Isten? „Felkarolta, oktatgatta, mint a szemefényét óvta. Miként a sas, mely repülésre készíti fiait és felettük lebeg, kiterjesztette szárnyait, felkapta s tulajdon vállán hordozta.” Nem jelképezi-e mindez az igaz hit kegyelmét, melyet Isten a keresztséggel együtt a lélekbe önt? vagy az „illuminatio”-t, a hit fáklyájának meggyújtását, amint azt az Egyház nevezi? Nem lebeg-e a Szentlélek a keresztség vizében megtisztult lélek fölött, s mint szelíd galamb kiterjeszti szárnyait, de mint sas is, mely repülésre, az Isten felé való emelkedésre készíti fiait, s ha gyengék még, felkapja szárnyaira s úgy viszi őket az ég felé?

„Hegyes vidékre helyezte, hogy a mezők gyümölcset egye, mézet szívjon a kőszáלבól, olajat a kemény sziklából, élvezze tehenek vaját, juhok tejét . . . bakok húsát s a búza velejét, s igya a szőlő színtiszta véré”: a keresztség jogot ad az Egyház összes kegyelmeihez. Isten a lelket az Egyházban igazán mézzel, tejjel és olajjal táplálja, hússal — saját szent testével elégti ki, a „búza velejével”, az áldott szentségi kenyérrel erősíti, melyet ő maga szeg az oltáron a lélek számára, megrészeztető borral itatja, saját isteni vérével.

És mivel fizet a lélek mindezért, mikor a bűn által elfordul Istentől? „Ám meghízott

a kedvenc", panaszkodik Isten keserű iróniával, „és kirúgott! . . . És elhagyta az Istent, alkotóját, megvetette az Istent, szabadítóját! . . . Elhagyta az Istent, szülődet, feledted az Urat, Teremtődet.”

Megrendítő esetet közöl Ségur egyik művében.¹ Egy édesapától vásár alkalmával elrabolták kisleányát. Az édesapa hosszú időn át keresi, majd évek után díjbirkózók társasága közt ráismer leányára. „Én vagyok a te édesapád”, mondja neki. De a leány, aki már megszokta az új környezetet és akit a bűn is már megrontott, így válaszol: „Nem, nem te vagy az én apám, ez most az apám” — és rámutat egy csunya arcú férfire, aki odalép, mert már-már félti zsákmányát. Nem ez ismétlődik-e meg naponta számtalan lélek történetében? Így tesz az ember Istennel, ha őt keresztsége után súlyos vétkekkel megbántja.

A Szentírás kifogyhatatlan a példázatokban, melyekkel az Isten ellen elkövetett hűtlenség rútságát és gonoszságát ecseteli. Ezekiel prófétánál hasonló gondolatszövegben, mint azt imént Mózes könyvében olvastuk, hitszegő hitveshez hasonlítja Izrael népét, melynek alakjában ismét a lélek lép szemünk elé Istennel kötött lelki frigyében.

Itt is gyermekhez hasonlítja Izraelt, a lel-

¹ *Simplees histoires.*

ket, akit elhagyatva, gondozatlanul és legnagyobb nyomorban talál: „Amikor megszülettél, sem vízzel nem mostak meg, hogy egészséges legyél, sem sóval nem dörzsölték be,¹ sem pólyába nem takartak. Senki- nek a szeme sem volt irántad részvét- tel, hanem kivetettek a föld színére, mert meg- útáltak születésed napján.” (Ez. 16, 4—51.) Ez a lélek állapota a keresztség előtt: tisztá- talan, gondozatlan, elhagyatott, megútált és kivetett.

És mit tesz vele az Isten? „Én pedig el- mentem melletted és láttam, hogy össze- taposnak véredben, és így szóltam neked: maradj életben!” (Ez. 16, 6.) Ez az a tekin- tet, melyet Isten a keresztség szentségében a lélekre vet, az irgalom és könyörület tekintete, mely őt természetfölötti életre kelti, gazdaggá és ékessé teszi: „Lépj be Isten templomába”, szól hozzá a keresztlő pap, „hogyan részed legyen Krisztussal az örök életben”. Megmossa őt a keresztség szent vizében, hogy minden tisztátalanságot letöröljön lelkéről. Ezért áldja meg az Egy- ház a vizet e szavakkal: „Legyen e terem- mény szent és büntelen; ment az ellenség minden támadásától és tiszta minden gonosz- ság távoztása folytán. Legyen élő forrás, újjászülő víz, tisztító hullám, hogy mind-

¹ A keleti népek szokása szerint.

azok, akik majd ebben az üdvöthozó fürdőben mosakodnak, bennük a Szentlélek működven, a tökéletes megtisztulás kegyelmét vegyék." A bölcsesség sóját adja a keresztelendő szájába, hogy lelkét a romlástól megóvja: „Vedd a bölcsesség sóját, a könyörülő Isten vezessen téged az örök életre." Majd olajjal megkeni.

Isten a keresztségben a kegyelem minden ékességével feldíszíti és jegyesévé választja a lelket. Így szól Ezekielnél: „Szövetségre léptem veled, s az enyém lettél. Megmostalak vízzel, megtisztítottalak véredtől és megkentelek olajjal. Sokszínű ruhába öltöztettelek és sarut adtam neked; . . . öveztelek és finom ruhába öltöztettelek. Felékesítettelek ékszerrel: karpereceket adtam kezedre, láncot nyakadra, díszes koronát fejedre. Mézet és olajat ettél, fölötte szépséges lettél és királyságig vitted." (Ez. 16, 8—13.) A megszentelő kegyelem ékességét, a segítő kegyelmek bőségét és erejét, melyekkel mintegy sarukban gyorsan haladhat Isten útján az ég felé, a szentségek táplálékát, az isteni eljegyzettség kiváltságát, az Isten gyermekeinek és jegyeseinek hűségi címét, a mennyei örökség reményét jelentik mindezek a képek, melyekbe a próféta gondolatait öltözteti.

De mit tesz a kegyelmekkel és ajándékokkal elhalmozott lélek-jegyes? Mit tesz az ember, amikor keresztségi fogadalmát a

súlyos véték által megszegi? Megmondja az Isten maga a próféta szavaival: „Elbizakodtál szépséged miatt és hűtlen lettél.” (Ez. 16, 15.)

„Ellene mondasz-e az ördögnek?”, kérdezte őt a pap, mielőtt a keresztség vizét homlokára öntötte. És ő válaszolta: „Ellene.” „És minden cselekedetének?” „Ellene.” „És minden pompájának?” „Ellene.” Most pedig újból kaput nyit Isten ellenségének, hűtlen hitves módjára megnyitja házát a csábítónak.

„Nem tudjátok-e, hogy testetek Krisztusnak tagja?” mondja Szent Pál. (1 Kor. 6, 15.) „Vagy nem tudjátok-e, hogy tagjaitok a Szentlélek temploma, ki bennetek vagyon, kit az Istentől vettetek, és nem vagytok a magatokéi? Mert nagy volt a ti vételáratok.” (1 Kor. 6, 19—20.) A bűn által az ember Krisztus vérének árulója, titokzatos testének megszenteltelenítője, a Szentlélek templomának lerombolója lesz. Megszakad a szent kötelék, mely őt mint gyermeket az Atyához, mint testvért és barátot a Fiúhoz, mint jegyest és hitvest a Szentlélekhez fűzi. A bemocskolt, a szétszaggatott, a sárba tiport fehér ruha vádlója lesz majd az ítélet napján, hacsak a bűnbánat által újból fehérre nem mossa azt a Bárány vérében. (Jel. 7, 14.)

„Ne adjatok helyet az ördögnek.” (Ef. 4, 27.) „A Lelket ki ne oltsátok.” (1 Tessz.

5, 19.) „Ne bántsátok meg az Isten Szentlelkét, akivel meg lettetek pecsételve a megváltás napjaira.” (Ef. 4, 30.) „Dicsőítsétek meg és hordozzátok az Istent testetekben.” (1 Kor. 6, 20.)

AZ EGYHÁZ PITVARÁBAN.

A felnőttek keresztségénél, mielőtt a pap a szentséget kiszolgáltatná, először imádságra adja magát, hogy a nagy szentség kiszolgáltatására méltóképp előkészüljön, és a Szentlélek kegyelmét a keresztelendőre lehívja.

Három zsoltár előzi meg a keresztelési szertartást. Ezeket egy antifona vezeti be Ezekiel prófétából a Szentlélek kiáradásáról, aki a lelket a keresztség szentségében a víz elemének közvetítésével megtisztítja és megszenteli: „Tiszta vizet hintek reátok, és megtisztultok minden szennyelettől, úgymond az Úr.” (Ez. 36, 25.)

A most következő három zsoltár az embernek a keresztség szentségében nyert kegyelem által való felmagasztalását tünteti

fel, Isten hatalmát dicsőíti, mely a víz megszentelő erejében működik, és felkelti a lélekben a vágyat a lelki megtisztulás és annak eszközölője, Isten után, aki őt a keresztség szentségében gyermekül fogadja.

A 8-ik zsoltár Isten nagyságát dicsőíti a teremtés műveiben és csodálattól elragadva hálát ad az ember nagy méltósága miatt, melyre Isten őt a teremtés által felemelte: „Uram, mi Urunk, mily csodálatos az egész világon a te neved! Hisz az egeknél fenségesebb a te dicsőséged . . . Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod? Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg, és kezeid művei fölé állítottad?”

Mennyivel igazabb mindez a megváltásban, melynek megújító kegyelmeit először a keresztség szentsége közvetíti az emberrel, mikor őt Isten gyermekévé és az ég örökösévé teszi! Valóban „csodálatosan alkotta meg Isten az emberi természetet, de még csodálatosabban újíttotta meg”, amint az Egyház a szentmisében oly szépen mondja.

Gyönyörű vonatkozásban idézi azután a keresztségi szertartás e zsoltárnak versét és alkalmazza a léleknek új gyermekségre való születésére: „Kisdedek és csecsemők szájjával hirdetted ellenségeiddel szemben dicséretedet.” Mennyivel nagyobb a leg-

egyszerűbb ember, a kised és csecsemő is, a keresztségben közvetített megszentelő kegyelem által a világ felfuvalkodott nagyjainál, akik Isten kegyelme nélkül szűkölködnek! Mennyivel többet tud az egyszerű hívő lelki dolgokban, mennyivel tájékozottabb az élet legfontosabb kérdéseinek ismeretében a kételkedő, a hitetlen tudósnál, aki Isten és örök cél nélkül a sötétségben botorkál! A keresztség önti bele a lélekbe ezt a világosságot az igaz hit kegyelme által. Azért kérdi a pap a keresztelendőtől: „Mit kívánsz Isten Egyházától?” Az pedig feleli: „A hitet.”

A keresztségben közölt kegyelem által, amint már láttuk, az ember a mindenség ura lesz, sokkal inkább, mint a teremtség puszta ténye által: „Kezeid műve fölé állítottad, lába alá vetettél mindent.” Szent Pál ezt a verset Krisztus mindenre kiterjedő hatalmára vonatkoztatja, mert Krisztus az emberiség elsőszülöttje, az Istenember, aki-ben az emberi természet teljes tökéletességében tündöklök és Istennel személyes egységben él. De épp ez az alapja a mi saját felmagasztalásunknak is, mert a megtestesülés által Krisztus testvéreivé és társörököseivé, a mindenség uraivá lettünk. Épp a keresztség szentsége által leszünk egyenkint először Krisztus testvéreivé, titokzatos testének tagjaivá s így kiváltságainak részeseivé.

Azért mondja a pap a keresztelendő fölött: „Add, Uram, e választottnak a kegyelmet, hogy a hit szent titkai által megoktatva, a keresztség forrásvizében lelkileg megújuljon és az Egyház tagjai közé számíttassék, a mi Urunk Jézus Krisztus által.”

A következő 28-ik zsoltár Isten hatalmát zengi, mely a keresztség megszentelő erejében működik. A zsoltár eredeti értelmében Istennek nagy viharban megnyilvánuló hatalmát dicsőíti. Ez a hatalom azonban, mely az elemek eget megrázó fergetegében nyitja meg a menny csatornáit és tüzes nyilakat lövel a földre, nem kisebb akkor, amikor a szélvész zúgásának képében a Szentlelket önti ki az emberre, vagy csendes leheletként száll a lélekbe a víz természetfölötti megtisztító ereje által: a pap kereszthalakban rálehel a keresztelendőre és mondja: „Vedd a jó Lelket e rálehelés és Isten áldása által.”

A vízözön Isten büntető haragjának vízával törli le a földről a bűn szennyét; a keresztség vize szerető atyai kegyelmével mossa tisztára a lelkeket a véték mocskától: „Zeng az Úr szava a vizek fölött, ott van az Úr a nagy vizek fölött. Zeng az Úr szava erősen, az Úr szava fenségesen. A Libanon cédrusait összetöri az Úr, és szökellnek a szavára, mint a borjú.” (28. Zsolt.) Letöri a kevélység magas fáit a lélekben: „Mitis depone colla Sygamber!” Hajtsd meg

büszke nyakadat Krisztus szent ígája alá! — szólt a püspök Klodvighez, mielőtt a kereszvizet fejére öntötte. Isten szavára a kegyelem hatása alatt símulékony lesz az eddig merev és büszke lélek.

Azért vágyódik a 41-ik zsoltárban az Úr után, aki őt jelenlétével megtisztítja és betölti szomjúságát az igazság és az új élet után: „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem! Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjek?”

„Bízzál az Istenben — vigasztalja magát a lélek — mert fogom még áldani őt, arcom üdvösségét, az én Istenemet!” „Örvény örvényt hív elő”, mondja. Az irgalom tengere elnyeli a keresztség kegyelme által a nyomorúság tengerét. Megnyílik az Egyház kapuja, és a lélek belép Isten hajlékába. Krisztus a szikla, akiből az élő vizek folynak, hogy a keresztség szentségében elöntsék és tisztára mossák. Azért ismétli a pap az antifónát: „Tiszta vizet hintek reátok, és megtisztultok minden szennyetektől, úgymond az Úr.”

•

A keresztséget az őskeresztények „illuminatio”-nak, megvilágosodásnak hívták, mert a lélek szeme a hit által megnyílik az igaz-

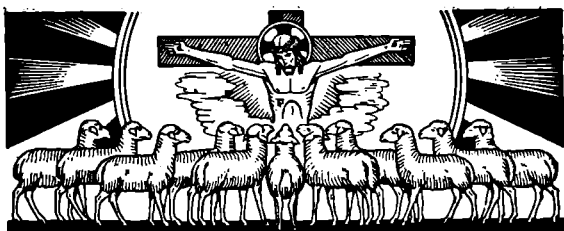
ságnak. „Könyörgök hozzád, Uram, mindenható Atya, örök Isten, — imádkozik a keresztes pap — hogy ennek a Te szolgádnak, aki e földi élet éjjelében bizonytalanul és kételkedve halad, az igazság és a Te ismereted útját megmutasd, hogy megnyílván lelkének szeme, Téged egy Atyaistent a Fiúban és a Fiút a Szentlélekkel együtt az Atyában megismerjen, és érdemes legyen, hogy e hitvallás gyümölcsét itt és a jövő életben élvezze.”

A keresztség általában a lelki érzékek megnyílása, megtisztítása és megerősítése. A lélek sötétségben haladt, most megnyílik lelkének szeme. Süket és néma volt, most Krisztus szava megnyitja hallását: Effeta! — nyílj meg! Meg volt kötözve, most láncai lehullanak. Fogoly volt, most megnyílik számára Isten házána és a lelki szabadságnak kapuja. „Örök mindenható Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, tekints erre a Te szolgádra — mondja tovább a pap — akit a hit első igazságaira vezérelni kegyes voltál; végy el szívetől minden vakságot; szakítsd szét az ördög minden kötelékét, mellyel őt fogva tartotta; nyisd meg számára atyai szereteted ajtaját, hogy bölcseséged képétől áthatva (itt a sóra kell gondolnunk, melyet a pap a kereszteselendő szájába tesz), a rendetlen vágyak minden rossz szagától

személyű egy Isten, hogy ott trónját felüsse — részéről örökre. Bár soha a lélek maga ki ne üzné királyát ebből a szentélyből, melyet örök lakásul választott magának az ég és föld ura: „Ez lesz nyugvóhelyem mindörökre, itt lesz a lakásom, mert ezt szeretem.” (131. zsolt.)

Azért könyörög a pap ismételten Istenhez a keresztelendőért és parancsol az ördögnek: „A keresztnak ezt a szent jelét, mellyel homlokát megjelöljük, te, átkozott lélek, ne merészeld soha megsérteni.” Soha ezt a homlokot a bűn jele ne érintse, soha a világ csókja meg ne szentségtelenítse, soha Káin jele el ne torzítsa, soha az antikrisztus bélyege meg ne fertőzze, hanem mindig a keresztség szent jegyének fénye ragyogjon rajta és hirdesse a világnak, hogy ez Krisztus testének tagja, Krisztus szolgája, Krisztus harcosa, Krisztus választottja és barátja.

Ezzé avatja a keresztyént a keresztség szentsége.

KRISZTUS ÉL BENNÜNK.

Olykor talán felvetődik karácsony táján lelkünkben a kérdés, miért is ünnepli az Egyház Szent István vértanú ünnepét közvetlenül karácsony ünnepe után? Első tekintetre annyira nem odavalónak, nem a karácsonyi gondolat- és érzéskörbe illőnek látszik ez az összeállítás. Lehetséges, hogy történelmi szempontból az ünnepek egymásutánját valóban külső tényezők is befolyásolták. Ha azonban a két ünnep jelentőségének mélyére hatolunk, egészen feltűnő és megkapó összefüggést találunk eszmei tartalmuk közt.

Karácsony ünnepe Krisztus megtestesülése, születése titkát állítja eléink. De Krisztus nemcsak azért vett magára emberi testet, hogy egyedül élje megváltói földi életét

az Atya dicsőségére és a világ üdvözítésére, hanem azért is, hogy minket titokzatos testébe belecsojtson s így bennünk és általunk, az egész Egyházban folytassa és befejezze az életet, melyet megtestesülésével s születésével megkezdett. Ez karácsony ünnepének titka.

Szent István vértanú életében, s főleg halálában egészen feltűnő módon valósul meg e hasonlóság és mondhatni azonosság Krisztussal. Már a Szentírás idevágó részeinek olvasása maga a hasonló és rokon kifejezések következtében az egyik esemény olvasásánál felkelti bennünk a másiknak emlékét. Szent István vértanú Krisztus tökéletes képe — a hívekben, a keresztényekben tovább élő Krisztus legmarkánsabb megvalósulása, az igazi „keresztény”, az „alter”, és némi tekintetben az „idem Christus”: Krisztus képmása, Krisztus folytatása.

Krisztust a főtanács igaztalan vádak alapján, mint istenkáromlót elítéli; ugyanez a főtanács Szent Istvánt is hamis tanúk bevádolására halálra ítéli. Krisztusról mondja Szent Máté: „A papi fejedelmek pedig és az egész gyülekezet hamis tanúságot keresének Jézus ellen, hogy őt halálra adják.” (Mt. 26, 59.) Szent Istvánról olvassuk az Apostolok cselekedeteiben: „Férfiakat küldének ki alattomban, kik azt mondták, hogy ők hallották őt, amint káromló szava-

kat mondott Mózesre és az Istenre. Sőt hamis tanúkat is állítanak." (Csel. 6, 11—13.) „Utoljára előáll két hamis tanú — így halljuk Krisztus elítélésénél — és szóla: Ez azt mondotta: Le tudom rontani az Isten templomát, és három nap alatt fölépítem azt." (Mt. 26, 60—61.) „Éz az ember minduntalan a szent hely és a törvény ellen beszél", vádolják Szent Istvánt. „Hallottuk ugyanis őt, amikor azt hangoztatta, hogy az a Názáreti Jézus majd lerontja ama helyet s megmásítja a hagyományokat." (Csel. 6, 13—14.) Krisztus így szól bíráihoz, mikor őt halálra ítélik: „Látni fogjátok az Emberfiát az Isten hatalmának jobbán ülni, és eljönni az ég felhőiben." (Mt. 26, 64.) Szent István „föltekvén az égre, látá az Isten dicsőségét és Jézust Istennek jobbjára felől állani. S megszólalt: Ime, nyitva látom az eget és az Emberfiát állani az Isten jobbjára felől." (Csel. 7, 55—56.) Krisztust kitaszítják a városból és a város falain kívül keresztre feszítik; Istvánt is kihurcolják a városon kívülre és megkövezik. Krisztus imádkozik megfeszítőiért: „Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek." (Lk. 23, 34.) István is könyörög megkövezőiért: „Uram, ne tulajdonítsd ezt nekik bűnül." (Csel. 7, 60.) Krisztus végső szava: „Atyám! a te kezeidbe ajánlom lelkemet!" (Lk. 23, 46.) „És ezt mondván, kilehelé lelkét." (Lk. 23,

46.) István haldokolva imádkozik: „Úr Jézus, vedd magadhoz lelkemet.” (Csel. 7, 59.) „S ezt mondván, elaludt az Úrban.” (Csel. 7, 60.) Valóban tagadhatatlanul feltűnő a hasonlóság Mester és tanítvány közt: István Krisztus folytatása, a tovább élő Krisztus képmása életben és halálban.

Ezzé lesz minden keresztény is a kereszt-ség szentsége, az eltörölhetetlen jegy által, melyet a szentség lelkébe vés: Krisztus folytatása, a továbbélő Krisztus. Mily nagy a keresztény ember méltósága, de mily nagy, mily szent hivatása is! Krisztus a hit és a kegyelem által él a megkeresztelt ember lelkében. Szent Pál szerint kereszténynek lenni annyi, mint titokzatosan Krisztusban lenni. Szépen fejti ezt ki Szent Hilárius, amikor mondja, hogy „Krisztus halandó testében megigazulást nyertünk . . . Nyitva áll az út mindenki számára Krisztusban az ő testével való egység által, ha levetjük és keresztre feszítjük a régi embert, s az elkövetett bűnökből, a keresztségben eltemetve, új életre feltámadunk.” (In ps. 91.)

A keresztség valódi halál, eltemetetés, melyben a régi ember, az első Ádám meghal és porrá lesz, hogy az új ember, a második Ádám feltámadjon Krisztusban. Ezt a lelki feltámadást a keresztségben Szent Pál Krisztusba-öltözésnek is nevezi: „Mindnyájan, kik Krisztusra keresztelkedte-

tek, Krisztust öltöttétek magatokra." (Gal. 3, 27.) „Vetkőzzetek ki a régi emberből és cselekedeteiből, s öltözzetek fel abba az újba, aki megújult a teremtője képmásának megfelelő ismeretre." (Kol. 3, 9—10.) „Nem tudjátok, hogy mind, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk tehát vele együtt a halálba a keresztség által, hogy amint az Atya dicsősége feltámasztotta Krisztust a halottaiból, éppúgy mi is éljünk új életet. Ha ugyanis egybenöltünk vele halálának hasonlatosságában, úgy majd a feltámasztásban is." (Róm. 6, 3—5.)

Mit jelent ez a Krisztusba-öltözés? Nemcsak külső hasonlóságot, hanem a vele való belső életegységből fakadó teljes életközösséget: „Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény; a régiek elmúltak, íme minden újjá lett." (2 Kor. 5, 17.) Szent Pál ezt a keresztségből fakadó életközösséget végigvezeti az ember egész életén. Ez szerinte a keresztény élet. Aki Krisztusban újjászületett és őbenne él, az tökéletes (Kol. 1, 28.), annak Krisztusban van öröme, dicsősége, szentsége (Fil. 3, 1; 4, 10; 1 Kor. 1, 31.), Krisztus erényei, szenvedése és megdicsőülése valósággá lesznek benne; ereje betölti, szentsége megszenteli őt. (Fil. 4, 13; Ef. 6, 10.) Életben, halálban, bánatban, örömben, munkában és imádságban, minden-

ben egészen Krisztus. „Hiszen egyikünk sem él önmagának, és senki sem hal meg önmagának; mivel az Úrnak élünk, amíg élünk, és az Úrnak halunk meg, mikor meghalunk. Azért akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk.” (Róm. 14, 7—8.)

Milyennek látjuk ebben a tükörben saját életünket? Egészen Krisztusban és Krisztusból élünk-e? Egy test és vér vagyunk-e vele? csont a csontjaiból, hús a húsából, lélek a lelkéből? Méltó tagjai vagyunk-e a fejnek, gyümölcsöző vesszők az életadó tőkén? „Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt.” (Fil. 2, 5.) „Aki azt mondja, hogy őbenne lakik, annak úgy is kell járnia, mint ahogyan ő is járt.” (1 Jn. 2, 6.)

Mily követelésekkel lép fel a keresztség szentsége a keresztennyel szemben? Krisztushoz hasonló, Krisztussal egyesült ember, Krisztus bátor megvallója, Krisztus érdekeinek hirdetője és apostola — ilyen legyen a keresztyén. Szentség, bensőség, buzgóság és szent öntudat — sokkal nagyobb és fenségebb bármely, mégoly nemes és fennkölt, pusztán emberi, faji, nemzeti, osztálybeli öntudatnál — ez ékesítse. Nagy eszmék letéteményese ő, ha magán viseli ezeknek az eszméknek szent bélyegét; nagy eszmék árulója, ha életével, cselekedeteivel meghazudtolja azokat. Nem a keresztyén, a

katolikus öntudat hiányát árulja-e el, ha a közügyek élén álló katolikus emberek olykor úgy intézik a katolikus ügyeket, úgy kedveznek az Egyházon kívül állóknak, hogy jobbnak látszanék, ha talán nem is katolikus állna az ügyek élén? Mi célra vannak akkor katolikus államférfiaink, képviselőink, ha katolikus ügyről lévén szó, nagy tárgyilagossággal és még nagyobb gyáva-sággal azt válaszolják: „Én minden vallású ember érdekeit vagyok hivatva képviselni, támogatni.” Nem így szólnak és nem így tesznek a nem katolikus államférfiak és vezető egyének. A mi katolikus öntudatunk sok esetben a nyugdíjazással kezdődik.

Mit szól ehhez a keresztségi fogadalom? Mit szól ehhez a Krisztussal azonosultság szent öntudata? Mit szól ehhez a vértanú Szent István? és a sok ezer vértanú, hitvalló példája fel a mexikói és az alcazari hősökig? Necsak akkor legyünk hősök, amikor juhokként levágnak bennünket, hanem már előbb — nem a vértanúság elkerülése, hanem a vallás elnyomásából származó ezer kár és veszteség végett. Nemcsak a „sanguis martyrum semen Christianorum”, hanem a „fortitudo confessorum”, a hitvallók bátor ereje és fellépése szintén és még talán jobban „semen Christianorum”, a kereszténység magja, Krisztus országának felépítője, erősítője és védője.

A nyilvános élet hitvalló ereje legtöbb esetben a magánélet mély hitének, lelkeségének forrásából patakzik. Hermes, római prefektus Traján császár alatt megkeresztelésének napján 1250 rabszolgáját szabadon bocsátotta. Példáját követte Chromatius, aki 1400 rabszolgájának adta meg szabadságát e szavakkal: „Isten gyermekei nem lehetnek ember szolgái.” Ezek komolyan vették a keresztség szent követeléseit. Nem lenne túl sokat az a keresztény katolikus ember ma sem, aki keresztsége évfordulóján minden évben évi jövedelmének 5 százalékát a szegényeknek adná. Ha ezt a példát követné mindenki, hamar eltűnnének a nyomortanyák és ínséglakások, és elveszne a talaj a bolzsevizmus lábai alatt. Nem lenne köztünk szűkölködő, amint az első keresztények közt sem volt. (Csel. 4, 34.)

Szent Pál felsorolja a bűnöket, melyek Isten országából kizárnak. Majd így folytatja: „Bizony, ilyenek voltatok egyesek; de megmosakodtatok, de megszentelést nyertetek, de megigazultatok a mi Urunk Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelke által.” (1 Kor. 6, 11.) Bár minket is úgy megmosott volna a keresztség szent vize, hogy a bűn mocska soha többé vissza ne szálljon lelkünkbe; bár úgy vett volna lakást bennünk Isten Lelke a keresztségben nyert kegyelem által, hogy onnét soha többé el

ne távozna! „Ne bántsátok meg az Isten Szentlelkét, akivel meg lettetek pecsételve a megváltás napjára.” (Ef. 4, 30.)

A keresztség Isten jelenlétének szentsége lelkünkben. A keresztség által leszünk Isten szentélye, temploma, szentségháza, szentségmutatója. Lelkünk a megszentelő kegyelem és a keresztség szent jegye által Istent sugározza. Istent tükrözi vissza, Krisztus hasonlóságát hirdeti, Krisztus képét mutatja fel az ég angyalainak és szentjeinek. De a külső szentség és Krisztushoz való hasonlóság által az embereknek is. „Gondunk van a tisztességre nemcsak Isten előtt, hanem az emberek előtt is.” (1 Kor. 8, 21.) Mozdulataink, járásunk, egész magatartásunk, érzelmeink Krisztuséit kell hogy visszatükrözzék.

A keresztség által a világ urai lettünk jobban, mint a teremtés által: ne engedjük, hogy a világ a gonosznak szolgáljon a mi lanyhaságunk és gyávaságunk miatt! Miénk az örökség, vessük alá a világot Istennek! Ez az „Actio Catholica” értelme.

AZ ÖRÖM NYOLCADA.

Húsvét egész nyolcada a megkereszteltek boldogságáról zeng. Krisztus feltámadása egyúttal a bukott ember lelki feltámadása is. Azért ölelkezik az öröm az Údvözítő testi feltámadása fölött az örömmel, mely az újonnan megkeresztelkedtek szívében lelkelez.

Már húsvét másnapján a mise bekezdése ezt az örömet hirdeti. A megkeresztelkedtek számára megnyílt az út Isten országába, a boldogság és szentség földjére, a lelki Kánaánba: „Bevezetett titeket az Úr a tejjel-mézzel folyó földre, hogy az Úr törvénye legyen mindig ajkatokon! Áldjátok az Urat és hívjátok segítségül nevét; hirdessétek a nemzetek közt műveit.” A bevonulás Isten

országába, az igazi szabadság hazájába egyúttal kivonulás a bűn, a lelki rabszolgaság földjéről. Azért az egyiptomi rabság jelképe a bűn szolgaságának, és Izrael népének kivonulása Egyiptomból s átkelése a Vöröstengeren jelképe a keresztségben nyert felszabadulásnak. Ezekről zeng a húsvét-pénteki és szombati szentmise bevonuláskor: „Kivezette őket az Úr biztonságban, és elborította a tenger ellenségeiket.” — „Kivezette népét az Úr ujjongással; választottait vigassággal.” És mintegy a lelki felszabadulás célját, a keresztség által megjelölt új életkezdet további folytatását állítja oda az újonnan kereszteszteltek elé: „Figyelj, népem, tanításomra, hajtsd füled szájam ígéire.”

A keresztséget nemcsak húsvétkor szolgáltatták ki, hanem pótlólag pünkösdkor is. Azért ennek az ünnepnek nyolcada is tele van vonatkozásokkal az újjászületés szentségére, intelmekkel a hit zsengéihez, az újonnan megkereszteszteltekhez. A lelki kivonulásnak Egyiptom földjéről következőménye az Úr részéről a leggyengédebb atyai gondoskodás: „Táplálta őket a búza zsírával és jóllaktatá mézzel a kősziklából.” (Pünkösd hétfő bevon.) „A bölcsesség vizével itatja őket és támaszra találhatnak benne és meg nem inognak; felmagasztalja őket mindörökké.” (Húsv. kedd bevon.) Ez a lelki felmagasztalás a megszentelő kegyelem egé-

szen isteni élete és méltósága, mely a mennyei dicsőségben éri el tökéletes kifejlődését, ragyog fel teljes fényében: „Vegyétek dicsőségetek örömét; hálát adva Istennek, ki titeket a mennyországra meghívott.” (Pünk. kedd bevon.) De ennek a dicsőséges bevonulásnak előfeltétele ismét ugyanaz, amire a keresztségben nyert lelki felmagasztaltatás vezérli a keresztényt: „Figyelj, népem, tanításomra, hajtsd füled szájam igéire.” (U. o.)

Ily nagy kegyelmek birtokában csak a hála és az öröm igéi törhetnek elő az újonnan megkeresztelkedtek és minden keresztény szívéből, aki keresztségére visszagon-dol. Itt értjük meg Szent Pál szavait a filippiekhez: „Örüljete az Úrban, mindig, újra mondom, örüljete. Ismerje meg mindenki szelídségteket.” (Fil. 4, 4—5.) A keresztény életből, az istenfiúság tudatából fakadó öröm jellemző vonása az igazi kereszténynek. Azért húsvét és pünkösöd nyolcada nemcsak Krisztus feltámadása és a Szentlélek látható eljövetele miatt, hanem az újonnan megkeresztelkedtek lelki újjászületése és minden keresztény lelkében viruló kegyelmi élet, a bennük lakozó és működő Isten, a lelkükben élő Krisztus, az őket megszentelő Szentlélek miatt állandó örömsre és hálaadásra készíti az Egyházat s minden hívőt: „Áldjátok az Urat, hívjátok

segítségül nevét; hirdessétek a nemzetek közt műveit." (Húsv. szomb. bevon.) A hála és az öröm az apostoli lelkület szülőanyja. „Énekeljete az Úrnak új éneket; énekeljete az Úrnak országok mind!" (Húsv. szerd. bevon.) „Örvendjete az Istennek, a mi segítőnknek; ujjongjatek Jákob Istenének!" (Pünk. hétf. bevon.)

Az Egyház húsvét-keddi könyörgése a keresztség kegyelmének életet átható erejét és hatását esdi le a megkereszteltekre: „Isten, ki Egyházadat szüntelenül új nemzedékekkel gyarapítod, engedd szolgálidnak, hogy életükkel megtartsák azt a szentséget, melyet hittel vettek." Ugyanezt kéri pénteki könyörgésében is: „Amit külső szertartással ünnepe-lünk, cselekedeteinkkel is utánozzuk." Ez kell, hogy mindegyikünknek mindennapi imádsága legyen, akik a keresztség szentsége által az isteni életben részesültünk.

Még markánsabban fejezi ki ezt a pünkösd-hétfői csendes imádság: „Szenteld meg kegyesen, Urunk, kérünk, ezeket az adományokat, és e jelképes áldozatnak felaján-lását elfogadva, fogadj el minket magadnak örök áldozati ajándécul." A keresztény ember egész lelke, élete meg nem szűnő áldozati ajándék Isten szeretetének és szent akarata hű teljesítésének, az engedelmességnek oltá-rán.

Ezt az új életet, ennek megnyilatkozásait

állítják elénk a húsvét- és pünkösöd-nyolcadi szentmisék egyéb részei. A keresztség kegyelme megnyitja a lélek ajkát Isten hatalmának és az igazságnak nyílt hirdetésére: „Egyetértve magasztalták, Uram, győztes kezedet; a bölcsesség ugyanis megnyitotta a némák száját és a gyermekek nyelvét ékes-szólóvá tette.” (Húsv. csüt. bevon.) Ez a részlet is vonatkozásban áll a keresztség előképével, Izrael népének kivonulásával Egyiptomból, amikor Isten átvezette őket a Vöröstengeren, bölcsesége pedig a nehézbeszédű Mózes és a tanulatlan izraelitákat a legszébb hálaénekekre tanította. (2 Móz. 15.)

A keresztség szentsége megnyitja az Egyház kapuját: „Ünnepetek napján, mondja az Úr, beviszlek titeket a tejjel és mézzel folyó földre.” (Húsv. csüt. offert.) Feltárja a mennyország ajtaját: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba az országot, mely a világ kezdetétől nektek készítettett.” (Húsv. szerd. bevon.) Mindez a keresztség hatása, ha annak kegyelmét szentül megőrizzük és életünk által kifejezésre juttatjuk: „Vedd ezt a fehér ruhát, mondotta a pap a megkeresztelt gyermeknek, és szenny nélkül vidd az örök Bíró elé, hogy életed legyen.” Mily gyönyörű látvány lehetett az első keresztyének számára, ott látni maguk előtt fehér ruhában az újonnan megkeresztelkedtek hosszú seregét és hallani az éneket:

„Jöjjetek, Atyám áldottai!” Mi valóban az Atya áldottai és a mennyország örökösei vagyunk, hacsak megőrizzük a szent fogadalmat, amelyet keresztségünk alkalmával tettünk, és tisztán, szenny nélkül visszük magunkkal, hordjuk lelkünkön a fehér ruhát, a kegyelem ruháját, melyet ott kaptunk. Mily ujjongó örömmel, mily szent elhatározásokkal énekelhették az első keresztyének: „Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csoda dolgokat cselekedett.” (Húsv. csüt. bevon.)

A keresztségi kegyelem egyik főhatása a lelkek és szívek egysége. Nem hiába olvasuk az Apostolok Cselekedeteiben, hogy a „hívők sokaságának szíve-lelke egy volt” (Csel. 4, 32.); ez a keresztségből fakadó első buzgóság gyümölcse. Ez az egység a lelkek és szívek közt, kell hogy a népekre és nemzetekre, a társadalmi osztályokra és rendekre is kiáradjon, amint némileg a középkori „*respublica christiana*”-ban és a középkori állam berendezésében kifejezésre jutott. Ezért imádkozik az Egyház a húsvét-csütörtöki könyörgésben: „Isten, ki a különböző nemzeteket neved megvallásában egyesítetted, add, hogy akik a keresztség forrásában újjászülettek, egyek legyenek lelkük hitében és tetteik jámborságában.” Ez az az „*unum*”, az az egység, melyért maga Krisztus könyörgött főpapi imájában: „Hogy tökéletesen eggyé

legyenek, és megismerje a világ, hogy te küldöttél engem." (Jn. 17, 23.)

Ez a gyökere annak a szent kommunizmusnak is az első keresztények közt, melynek semmi köze a mai világot, társadalmat, családot, vallást, kultúrát felforgató kommunizmushoz; mert a keresztény kommunizmus a szeretetből fakad és azt mondja: „Ami az enyém, az a tied”, a romboló pogány kommunizmus pedig, mely az önzésből és gyűlöletből tör ki, azt mondja: „Ami a tied, az az enyém.” Az első keresztények szent kommunizmusának gyümölcsei, hogy „nem volt senki sem szűkölködő közöttük” (Csel. 4, 34.) és „naponkint egy szívvel-lélekkel időztek a templomban, házankint végezték a kenyérszegést, vigadozással és a szív egyszerűségével vették magukhoz az eledelt, dicsérték az Istent és az egész nép szeretetében állottak.” (Csel. 2, 46—47.) A pogány kommunizmus pedig szegénységet, éhséget, nyomort, rab-szolgaságot teremt, templomokat gyújt fel, vallást és erkölcsöt irt, a családi szentélyt lerombolja, egymás ellenségévé teszi a szülőt és gyermekét, kipusztítja az örömet az életből és gyűlöletessé tesz minden embert a másik előtt Krisztus szava szerint: „Odadadja a testvér testvérét halálra, és az atya fiát; és a gyermekek szülei ellen támadnak és megölik őket.” (Mt. 10, 21.) A szívek és a nemzetek egysége csak a keresztségben

nyert kegyelem szent megbecsüléséből forrásozik. Vissza kell térnünk a forráshoz, a keresztkúthoz, életté kell alakítanunk magunkban a keresztségben nyert hitet: akkor fog csak megújulni a föld színe és termi majd az egység és szeretet gyümölcseit. Azért legyen keresztségi napunk egész életünkön át felejthetetlen, szent ünnepünk: „Legyen ez a nap emléknapi nálátok, és üljétek meg ünnepül ezt a napot örök szertartásként az Úrnak nemzedékről nemzedékre.” (Húsv. pént. offert.)

Mint hatalmas mennydörgés, mely a felhőket megrázkódtatja és az ég csatornáit megnyitja a föld számára, úgy nyitja meg Isten hatalma a keresztség szentségében a kegyelem forrásait a lelkeknek: „Dörgött az Úr az égből, hallatta hangját a Fölséges, és láthatóvá lettek a vizek forrásai.” (Húsv. keddi és pünk. hétf. offert.) A hegyről hirdeti Krisztus a kegyelemnek ezt a kiáradását, mely az újszövetség nagy missziója, amint régen Isten Mózesnek is a hegyen adta villámlás és mennydörgés közt a tízparancsolat törvényét, mely az ószövetség nagy misszióját zárta magába: „A tizenegy tanítvány Galileába méne ama hegyre, hova Jézus rendelte vala őket . . . És hozzájuk menvén Jézus, szóla nekik, mondván: Minden hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet,

megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében; tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek." (Mt. 28, 16—20; Húsv. pént. evang.)

Hit és keresztség összefüggenek. Ez a kettő az örök boldogság feltétele: „Aki hiszen és megkeresztelkedik, üdvözülni fog.” (Mk. 16, 16.) Azért könyörög az Egyház híveiért: „Fogadd kegyesen, kérünk, Urunk, néped áldozati adományait, hogy neved megvallása és a keresztség által megújulva, az örök boldogságot elnyerhessék.” (Húsv. csüt. csendes imáds.)

A keresztség által a keresztény Krisztust ölti magára: „Mindnyájan, kik Krisztusra megkeresztelkedtetek, Krisztust öltöttétek magatokra.” (Áldozásra Húsv. szomb; Gal. 3, 27.) Hogy ez mit jelent, azt fejt ki Szent Péter, amikor húsvét nyolcada utolsó napjának szent leckéjében szól a megkereszteltékhez: „Levetvén tehát minden gonoszsgót és minden álnokságot és képmutatást, irigységet és minden rágalmazást, mint most született kisdedek hamisíttatlan szellemi tej után vágyódjatok, hogy azáltal növekedjete az üdvösségre, ha ugyan megízleltétek, hogy édes az Úr. Járuljatok hozzá, mint élő kőhöz, kit az emberek elvetettek ugyan, de Isten kiválasztott és megtisztelt; és ti is, mint élő kövek, épüljete fel rajta lelki házzá, szent papsággá, lelki áldozatok bemutatá-

sára, melyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által . . . Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, szerzett nép vagytok, hogy hirdessétek annak erényeit, aki sötétségből hívott titeket az ő csodálatos világosságára." (1 Pét. 2, 1—10.) Azért volt a keresztség az első keresztyének számára az „illuminatio”, a megvilágosodás.

Krisztus a világosság, és aki őt a keresztség kegyelmének megfelelő élet által követi, az „nem jár sötétségben.” (Jn. 8, 12.) Ő „az igazi világosság, mely megvilágosít — a keresztség szentségében — minden világra jövő embert” (Jn. 1, 9.) és hatalmat ad nekik, hogy Isten gyermekeivé legyenek, kik hisznek az Ő nevében, kik nem a vérből, hanem Istenből születtek.” (Jn. 1, 12—12.) „Mindaz, aki igazságot cselekszik, ő tőle született.” (1 Jn. 2, 29.) „Mindaz, aki Istentől született, bűnt nem cselekszik, mert az ő magva van benne.” (1 Jn. 3, 9.) „És mindaz, aki szeret, Istentől született.” (1 Jn. 4, 7.)

Azért mindnyájan, akik a keresztség kegyelmében részesültünk, imádkozzuk az örvendező Egyházzal életünk minden napján: „Fogadd el, Urunk, kérünk, örvendező Egyházad adományait, és miután neki ily nagy öröme nyújtottál okot, add meg neki az örökké tartó öröm gyümölcsét is. Amen.” (Fehér vas. csendes imáds.)

FÜGGELÉK.

HÁLAADÁS A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉÉRT.

SIK—SCHÜTZ IMÁDSÁGOS KÖNYVÉBŐL.

EGYSZERSMIND A KERESZTSÉGI FOGADALOM MEGÚJÍTÁSA.

Te mondtad, Uram: „Aki újjá nem születik vízből és Szentlélekből, nem megyen be mennyeknek országába.” A te végtelen jószágod úgy akarta, hogy nekem, érdemetlen szolgáltnak, megadtad az újjászületés kegyelmét. Az a szent víz megmosta lelkemet, letörölte róla az eredeti bűnnek szennyét és megnyitotta nekem a mennyország kapuját. Lelkembe öntötte kegyelmedet, lelkembe véste a kiválasztottak titokzatos jelét, fölment az Úr Jézus fiai közé és tagjává tett az ő élő testének, az Egyháznak. Nekem megadtad mindazt, ó Uram, holott milliók és milliók ülnek a halál és a tévedés árnyékában. Hogyan adjak Neked hálát mindezekért? Mélységesen érzem mérhetetlen jószágodat és saját érdemetlenségemet. Hálaadásul fogadj el engem mindenestül, hisz a magadévá tettél ebben a nagy szentségben.

Fogadd egyszersmind erős elhatározáso-
mat, amellyel megújítom és teljes öntudattal
fogadom meg újra, amit a szent szertartás-
ban keresztatyám helyettem megfogadott.
— „Mit kérsz Isten Egyházától?” kérdezte
akkor tőlem a te szolgád. „Hitet”, felelte
keresztatyám helyettem, ki még nem tudtam
akkor eszemmel élni. A hitre van szüksé-
gem, mert a hit adja meg nekem az örök
életet. — „Ha tehát be akarsz menni az
életre, — mondotta tovább a te szolgád —
tartsd meg a parancsolatokat. Szeretni akar-
lak Téged teljes szívemből, teljes lelkemből,
teljes erőmből és felebarátomat, mint ön-
magamat. — „Menj ki belőle, tisztátalan
lélek, és adj helyet benne a vigasztaló Szent-
léleknek. Vedd a kereszt jelét homlokodra
és szívedbe, vedd a mennyei parancsok hitét,
és úgy élj, hogy immár Istennek temploma
lehess.” Így szólott, Uram, a te szolgád és
megjelölt engem a kereszt jelével. Homlo-
komon ragyog immár a te jeled, lelkemben
lakozik az erősség Lelke és én valóban úgy
akarok élni, hogy az ő temploma legyek.
Úgy akarok élni, mint akinek ajkát fölken-
ted a bölcsesség savával s mint aki immár be-
lépett Istennek templomába, hogy része
legyen Krisztussal az örök életben. —
„Effeta”, azaz nyílj meg az édesség illatára,
mondotta aztán; és az én lelkem megnyílt
a te édességednek, és ajkam szent hited

vallásának. Ime, Uram, amit akkor kereszt-
atyám fogadott, egész lelkemből megújítom
most előtted. Ellene mondok a sátán csele-
kedeteinek és minden pompáinak. Hiszek
egy Istenben stb. — Akkor a te szolgád
kérdésére: Akarsz-e megkeresztelkedni?
keresztatyám felelte: akarok. A te szolgád
pedig fejemre öntötte az élet vizét és meg-
keresztelt engem az Atyának és Fiúnak és
Szentlélek Istennek nevében. Fehér ruhát
adott testemre, amelyet szeplőtelenül kell
elvinnem a mi Urunk Jézus Krisztus ítélő-
széke elé, hogy enyém lehessen az örök
élet. Égő gyertyát adott a kezembe, annak
jeléül, hogy majd ha az Úr jő, elébe mehessek
a mennyei udvar minden szentjeivel. Akkor
már a tied voltam, Uram és szolgád a te
nevedben mondotta nekem: Távozzál béké-
ben és az Úr legyen veled. Add, Uram,
hogy soha semmi bűnnel fel ne dűljem azt
a békét, mely akkor veled szívembe költő-
zött, hanem úgy éljek mindig, mint akivel
te vagy szüntelen, mint aki a tied egészen,
mindenható Isten, Atya, Fiú és Szentlélek.
Amen.

A KERESZTSÉGI FOGADALOM MEGÚJÍTÁSA.

MONTFORTI B. GRIGNON LAJOS SZERINT.

Én, hűtlen bűnös megújítom, megerősítem és kezeidbe teszem le ma keresztségi fogadalmamat, ó szeplőtelen szent Szűz Mária! Mindenkorra ellene mondok a sátánnak, pompájának és cselekedeteinek és egészen átadom magam Jézus Krisztusnak, az emberré lett Bölcseségnek, hogy keresztemet életem minden napján utána hordjam. Hogy pedig neki hűségesebben szolgáljak mint eddig, azért téged, ó szentséges Szűz, az egész mennyei udvar jelenlétében Anyámnak és Úrnőmnek választalak. Rabszolgaként átadom és neked szentelem testemet-lelkemet, belső és külső javaimat s összes mult, jelen és jövő jócselekedeteim értékét, s minden jogot és hatalmat fölöttem és minden fölött, ami az enyém, át adok neked. Rendelkezzél fölöttem s kivétel nélkül minden tulajdonom fölött egészen tetszésed szerint Isten nagyobb dicsőségére időben és örökkévalóságban. Amen.

A KERESZTSÉGI FOGADALOM MEGÚJÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS BÚCSÚK:

1. Aki missziók vagy szentgyakorlatok végén a keresztségi fogadalom nyilvános és ünnepélyes megújításában az országban szokásos imaszöveget együtt imádkozva résztvesz, teljes búcsút nyer a rendes feltételek mellett.

Szövegként a következőt is lehet használni: „Ellene mondok a sátánnak és minden pompájának és minden cselekedeteinek, és ígérem, hogy Krisztushoz hű leszek.”

2. Ha Szentháromság-vasárnapján a keresztségi fogadalom nyilvános megújítására a püspöktől elrendelt ünnepségen a templomban résztveszünk, teljes búcsúban részesülünk a rendes feltételek mellett.

FOHÁSZOK A SZENTHÁROMSÁGHOZ.

Ó Szentháromság, aki kegyelmed által lelkemben lakozol, imádlak Téged.

Ó Szentháromság, aki kegyelmed által lelkemben lakozol, add, hogy mindig jobban szeresselek.

Ó Szentháromság, aki kegyelmed által lelkemben lakozol, szentelj meg engem.

Maradj velem, Uram, légy igazi örömöm.

(Egyenként minden fohásznál 300 n. b. Lásd: Beringer, Anhang 1930. 33. o.)

IMÁDSÁG A LELKÜNKBEN LAKÓ SZENTHÁROMSÁGHOZ.

Istenem, imádandó Szentháromság, Atya, Fiú és Szentlélek, hiszem, hogy a megszentelő kegyelem által itt a lelkemben lakozol. Erősítsd hitemet, hogy ezt az igazságot soha szem elől ne tévesszem, mindig jobban megértsem és e szerint éljek. Lelkem szentélyében leborulva imádlak Téged, lelkem Istene. Maradj bennem s add, hogy mindig jobban megismerjelek, mindig jobban megdicsőítselek, mindig jobban szeresselek, mindig jobban eggyé legyek veled. Végy el tőlem mindent, életemet is, mielőtt az első szándékos bűnnel beszennyezném lelkem tabernákulumát. Engedd, hogy mindennap tisztább, kedvesebb lakásoddá válhassak, s így beteljesedjenek rajtam szavaid: Gyönyörűségem az emberek fiai közt lenni. Engedd meg, ó Istenem, hogy a Te örömöd, gyönyörűséged, tiszta, kedves lakásod, a Te mennyországod lehessen. Amen.

Nagy Szent Gergely: „Az igaz lelke mennyország.”

TARTALOM.

A keresztkútnál	3
Újjászületés	8
Az eltörölhetetlen jegy	23
„A Lelket ki ne oltsátok”	31
Az Egyház pitvarában	42
Krisztus él bennünk	50
Az öröm nyolcada	59
Függelék	69
Hálaadás a keresztség szentségéért .	69
A keresztségi fogadalom megújítása	72
A keresztségi fogadalom megújításá- val kapcsolatos búcsúk	73
Fohászok a Szentháromsághoz . .	73
Imádság a lelkünkben lakó Szent- háromsághoz	74

